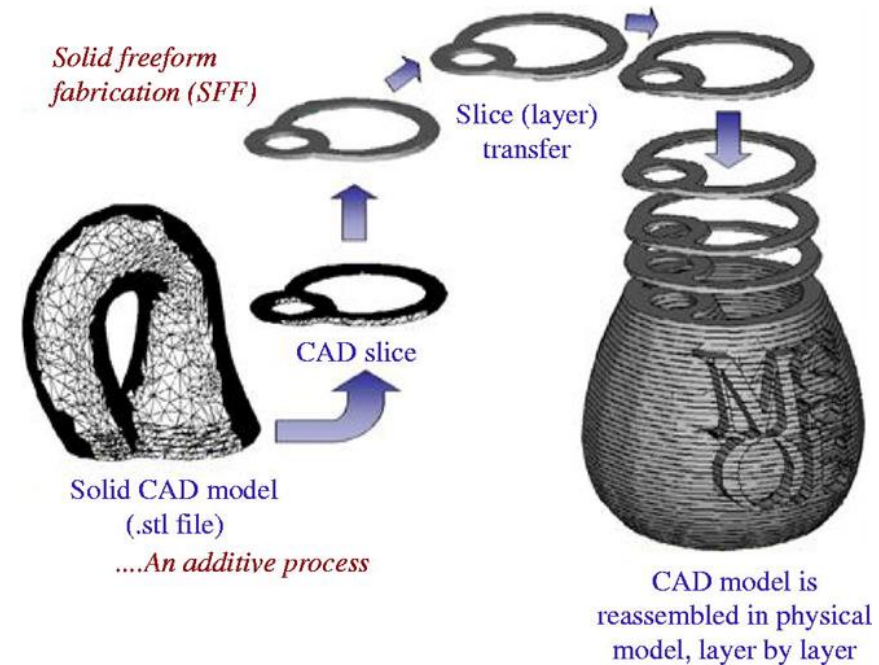
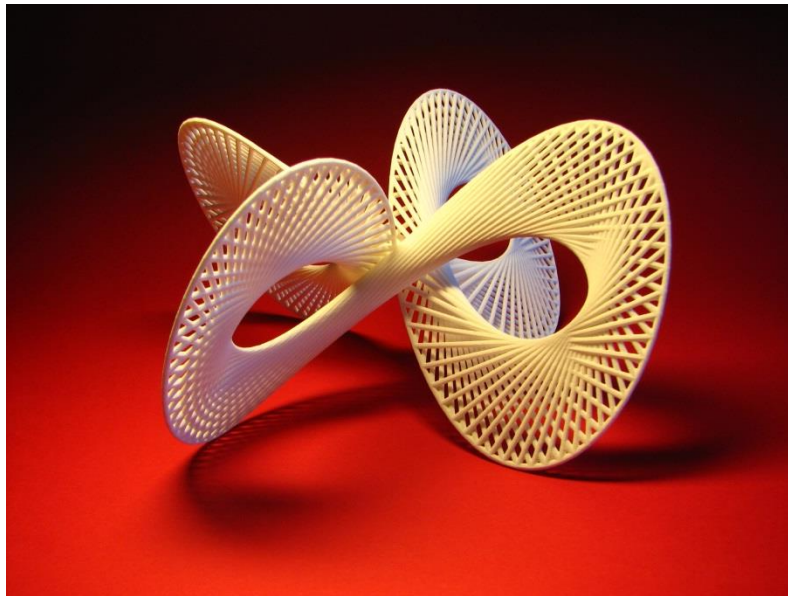

3D tisk

3D tisk – obecný úvod

Nejčastěji synonymum pro **aditivní výrobu** (*additive manufacturing*) – model vzniká postupným přidáváním materiálu po vrstvách až do dosažení požadovaného tvaru

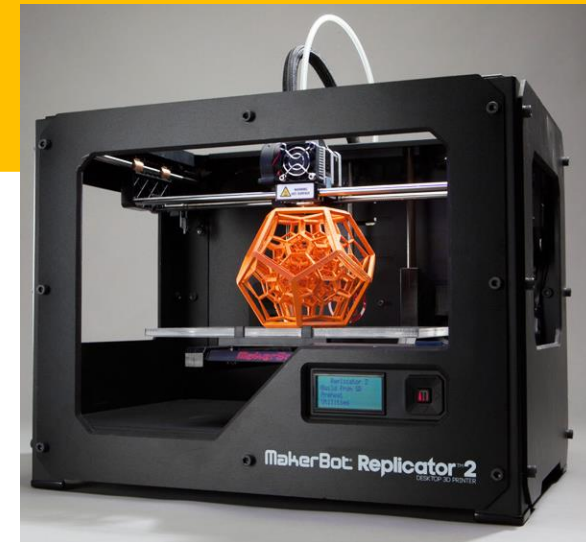
Zdrojem dat pro tiskárny je digitální trojrozměrný model převedený do tiskové úlohy specializovaným softwarem (tzv. *slicer*)

Postupné nanášení tekutého materiálu

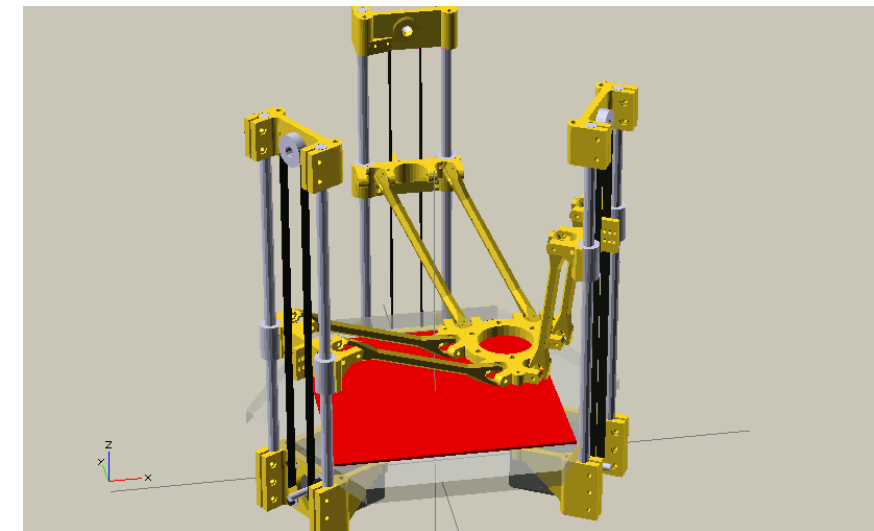
Fused decomposition modeling (FDM), fused filament decomposition (FFD)

(1989 – Scott Crump)

- technika nejbližší obecné představě o 3D tisku – v rovinách průřezu modelem je nanášen natavený stavební materiál
- trvanlivý a skladný stavební materiál
- nevzniká velké množství odpadu
- od stovek dolarů
- je nutné tisknout podpěry

MakerBot 2

Deltabot – konstrukce využívá tři vertikálních ramen
Zdroj: www.deltabot-makers.com

Nejčastěji používané FDM materiály

PLA (Polylaktid – polymer kyseliny mléčné)

- biologicky odbouratelný materiál vyráběný z rostlinných škrobů
- prodáván obvykle ve formě 3mm nebo 1,75mm struny
- teplota měknutí 60° - energeticky úspornější
- vyšší lesk
- zdravotně nezávadný

Různobarevné PLA struny
(Makerbot)

Nejčastěji používané FDM materiály

ABS (Akrylonitrilbutadienstyren)

- nejpoužívanější materiál v 3D tisku (a také pro výrobu široké škály výrobků)
- zdravotně nezávadný
- odolný vůči vysokým (pevný do 105 stupňů) i nízkým teplotám a mechanickému poškození, nasákání, kyselinám, hydroxidům i tukům
- při ochlazování může dojít k narušení povrchu (smrštění 0,3-0,7 %)

Nejčastěji používané FDM materiály

Dřevo

Směs pilin a látky, která po nanesení aerosolu zpevňuje. Výrobek má „dřevěný vzhled“ a opracovávat.

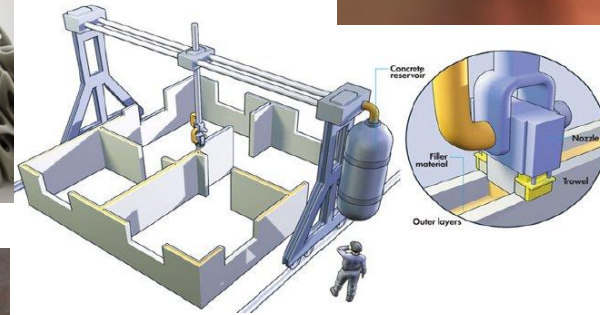

Cement

Při obohacení polymerovými vlákny může mít vlastnosti železobetonu.

www.emergingobjects.com

www.hizook.com

Sůl

Pasty – čokoláda, těsto atd.

Choc Edge

Systems & Materials Research

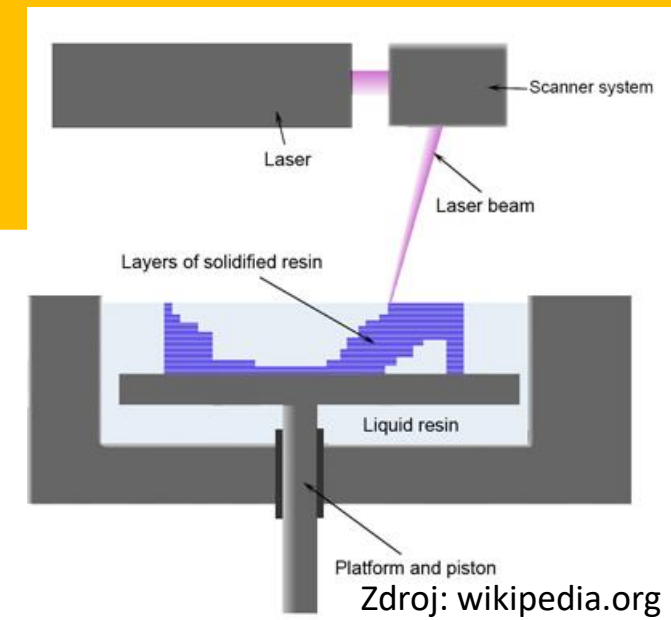
Natural Machines

Ztužování tekutého polymeru

Stereolitografie

STL, SLA (1986 – Chuck Hull)

- vrstvy modelu vznikají ztužováním tekutého fotopolymeru UV zářením
- po omytí je model vytvrzen v UV peci.
- model s vysokým stupněm detailů, bez ostrých přechodů (při stavění se uplatňuje minimum mechanických sil),
- nutná péče o tekutý polymer a práce s ním

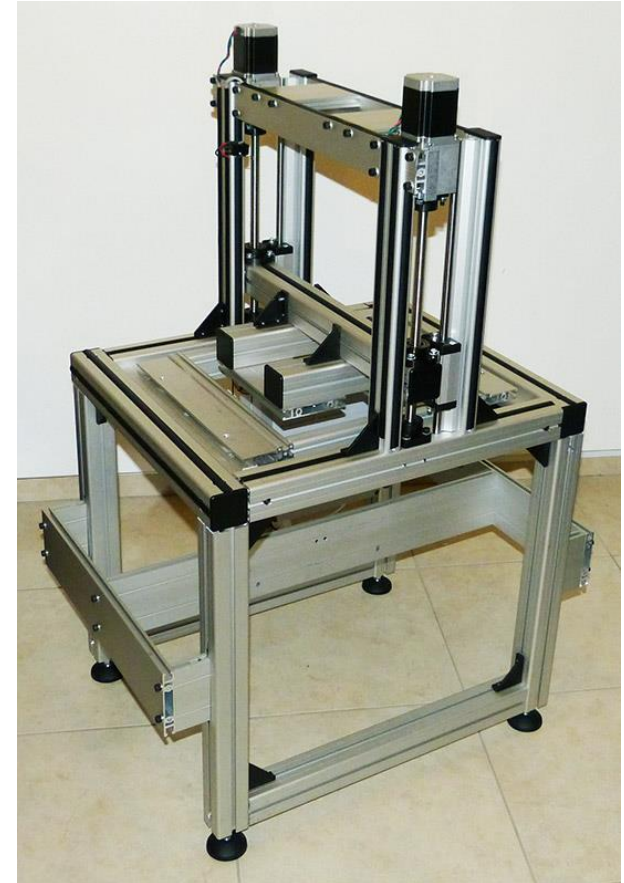
Ztužování tekutého polymeru

Form 1+ (*Formlabs*)
3000 \$

Titan 1 (*Kudo 3D*)
3000 \$

Illios HD
2909 Eur

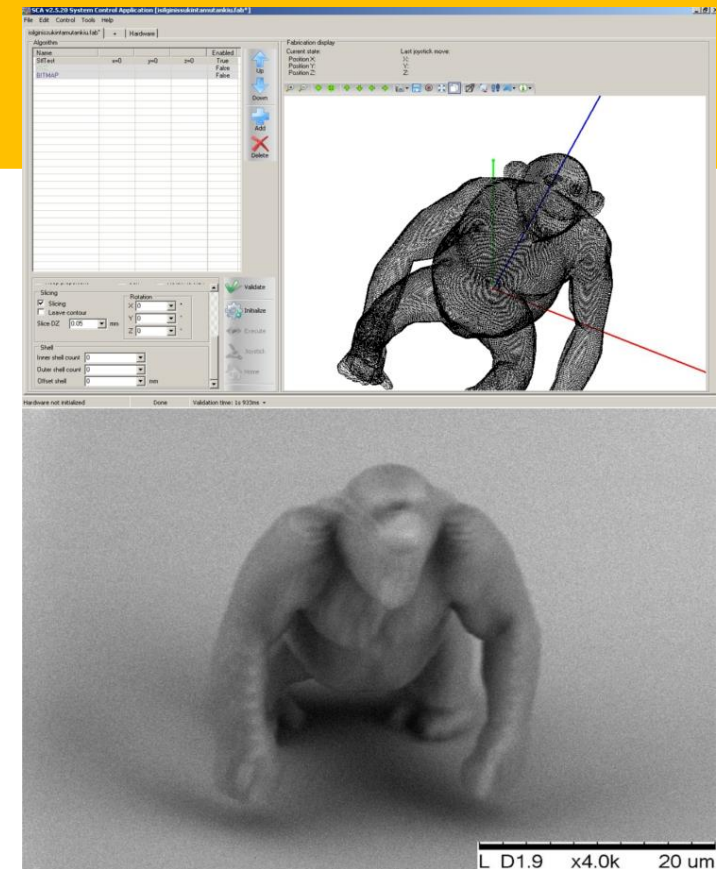

Ztužování tekutého polymeru

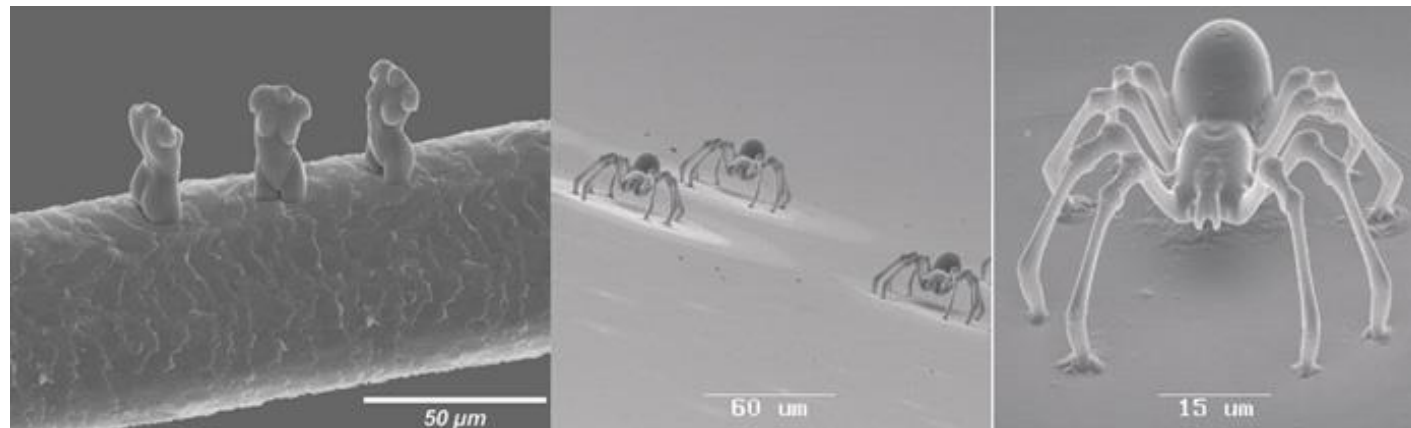
Multifotonová polymerizace
(dvoufotonová polymerizace – *two-photon polymerization*)

- femtosekundový laser ztužuje gel ne po vrstvách, ale v celém objemu

Metoda je schopná vytvořit velmi detailní modely -
100 nm -10 μm resolution

Zdroj: <http://www.asdn.net/>

Ztužování tekutého polymeru

StrataSys J750

- 500 000 barev
- pevné, pružné, transparentní, neprůhledné
- vrstva 0,014 mm
- podpory odstranitelné vodní tryskou

Ztužování tekutého polymeru

StrataSys J750

- 500 000 barev
- pevné, pružné, transparentní, neprůhledné
- vrstva 0,014 mm
- podpory odstranitelné vodní tryskou

Spojování granulárního materiálu

Inkjet 3D printing

- *chefjet pro* – tavení sypkého cukru

Spojování granulárního materiálu

Selective laser sintering – SLS (selektivní spékání laserem, sintrování)

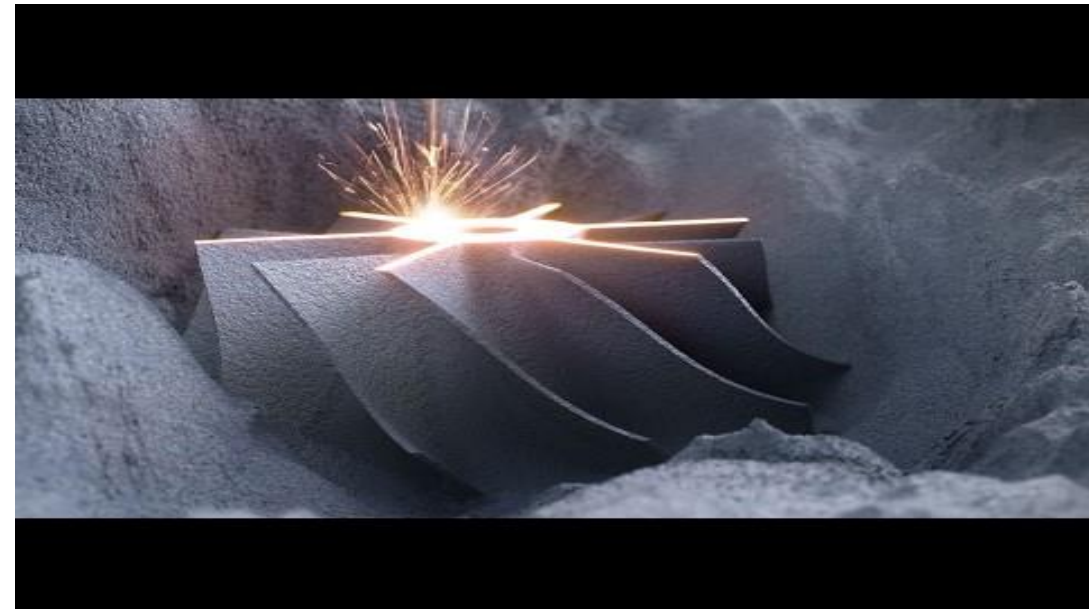
- spékání prášku

Direct metal laser sintering – DLMS – liší se pouze v detailech

např. Alumid – nylon s hliníkovým prachem – vyšší teplota tání než čisté termoplasty

Selective laser melting

- roztavení prášku

Selective laser melting
Zdroj: www.nasa.gov

Spojování granulárního materiálu

Electron beam melting

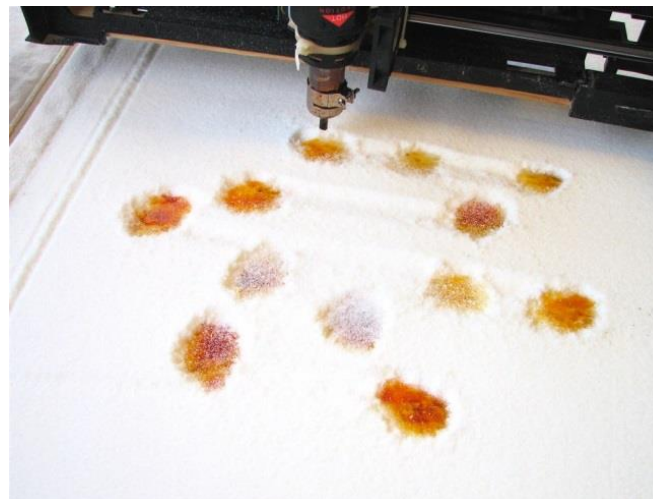
- elektronový paprsek schopný tavit titan

Zdroj: www.micromanufacturing.com

CandyFab – tavení sypkého cukru

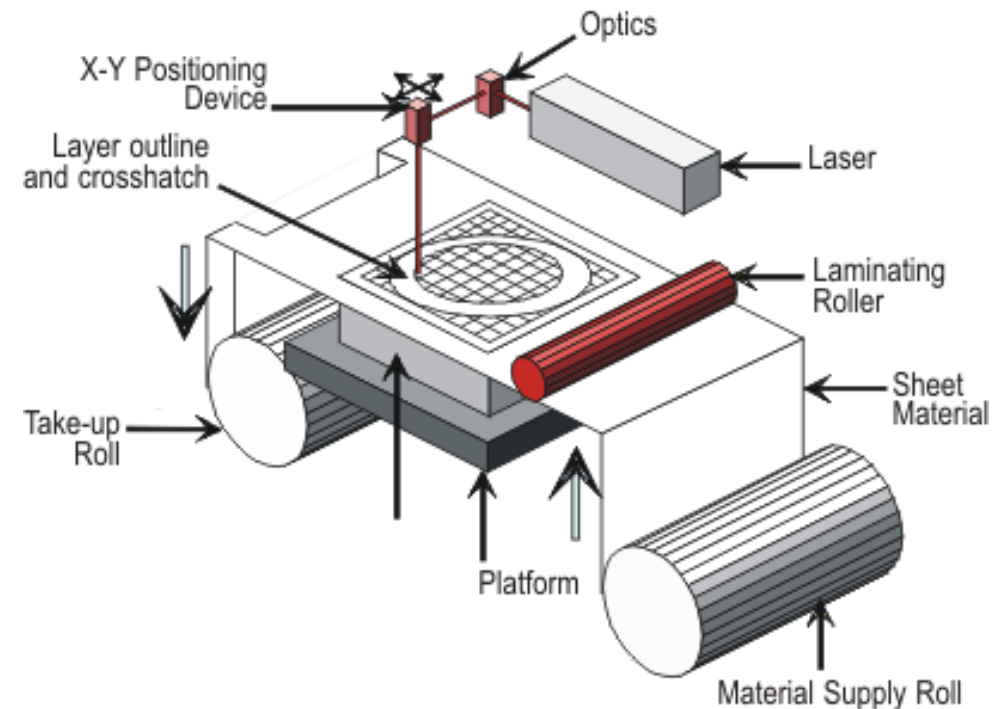
Slepování řezů

LOM laminated object manufacturing (vyvinuto *Helisys Inc.*)

Lepení vrstev materiálu (např. papíru nebo fólie) vyřezaných do tvaru průřezu modelem.

K řezání se využívá nůž nebo laserový paprsek.

- nevhodné pro tvorbu dutých předmětů
- vylamování modelů
- nekvalitní povrch
- nejsou potřeba podpěry
- potenciálně vysoká rychlost – tiskárna edituje pouze obvod řezu, netiskne např. vnitřní výztuhy
- využívá levný materiál

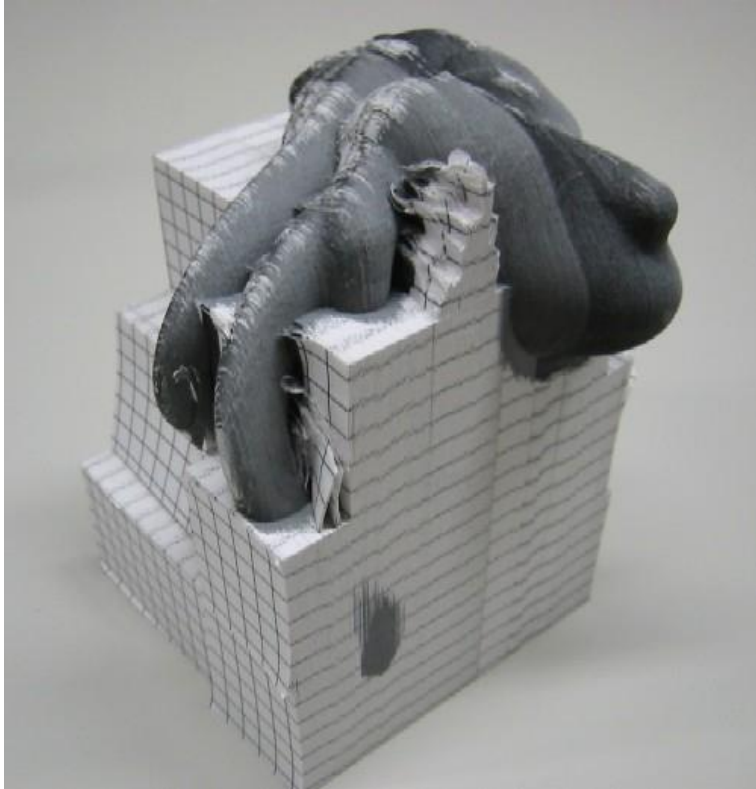

AZOM.COM™

Zdroj: www.azom.com

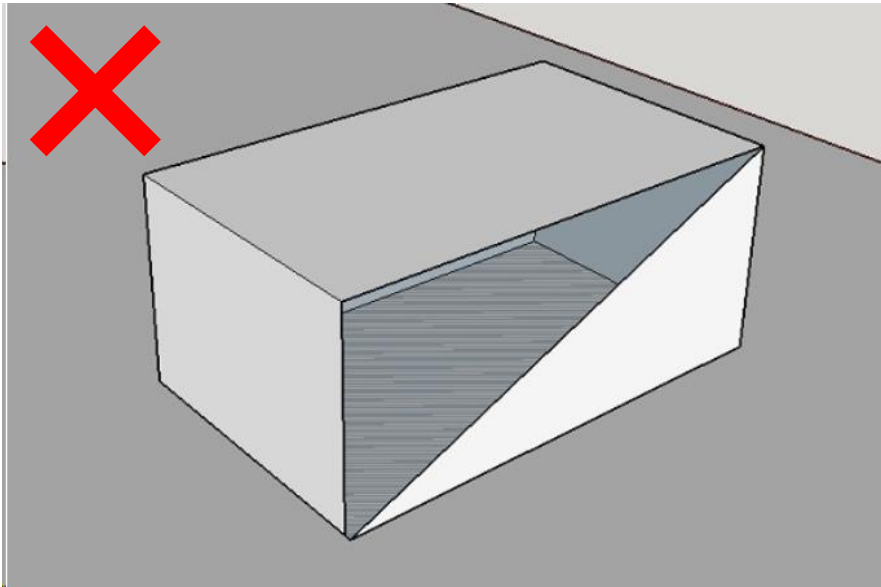
Slepování řezů

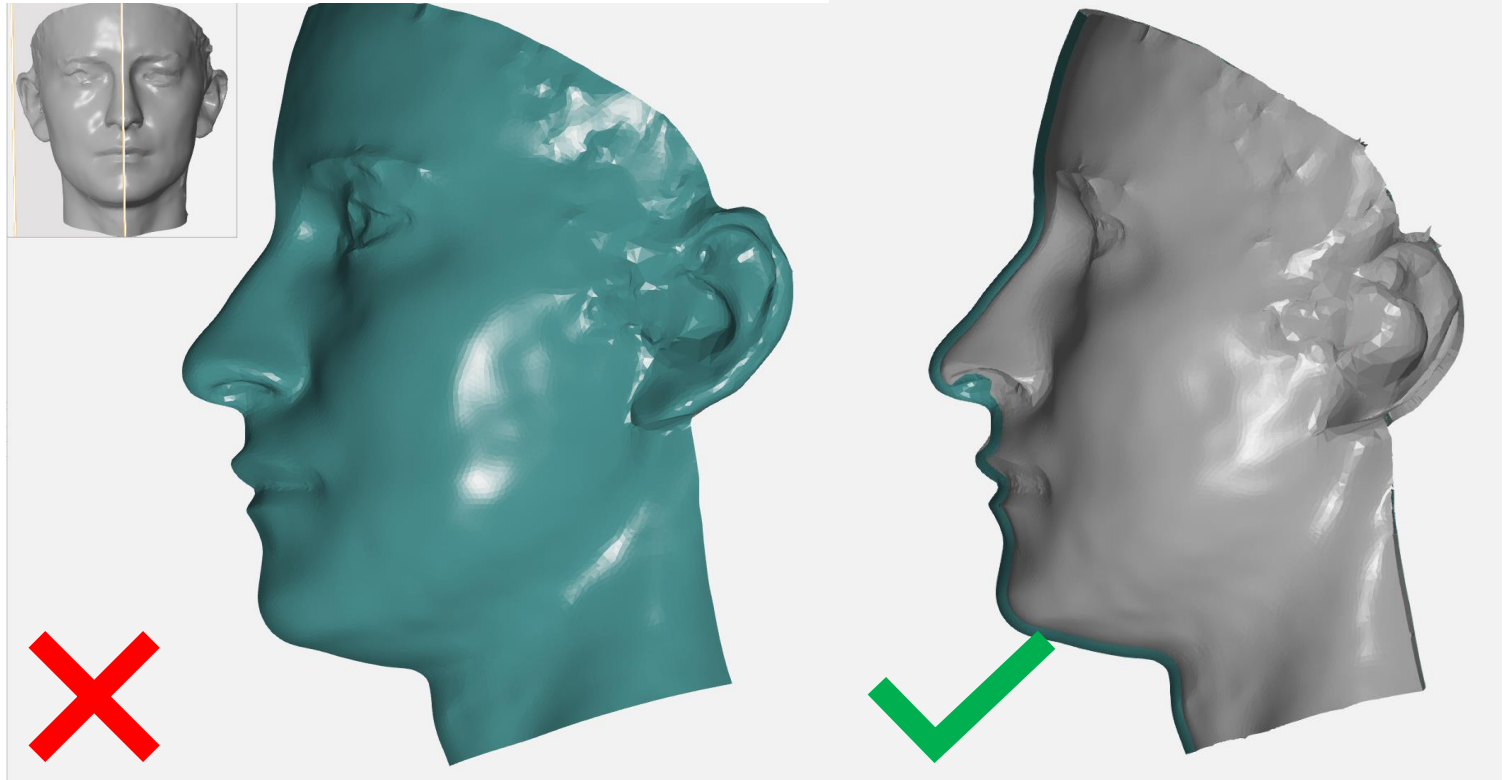
Zdroj: www.hyperfun.org

Modely pro 3D tisk - zásady

- model musí být uzavřený (*watertight*)
- nejde o uzavřenost ve smyslu tvaru, ale o vlastnost polygonální sítě, která musí obsahovat pouze hrany, které tvoří vždy stranu dvou facet (nejsou okrajové)

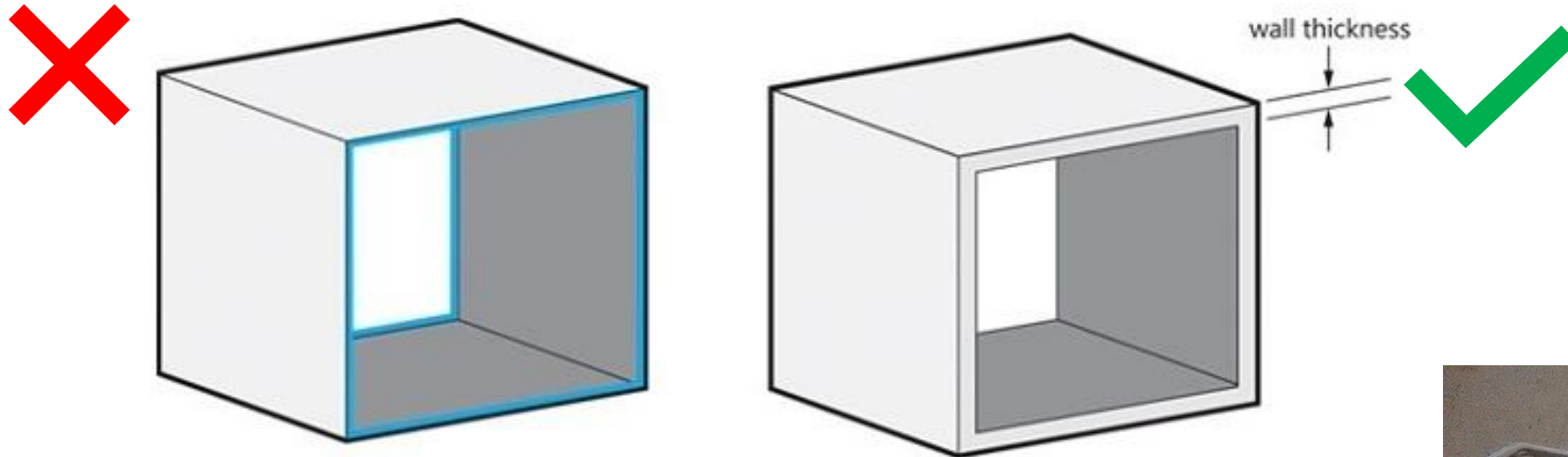
řešení – *hole filling* (GOM Inspect, Maya, NetFabb)

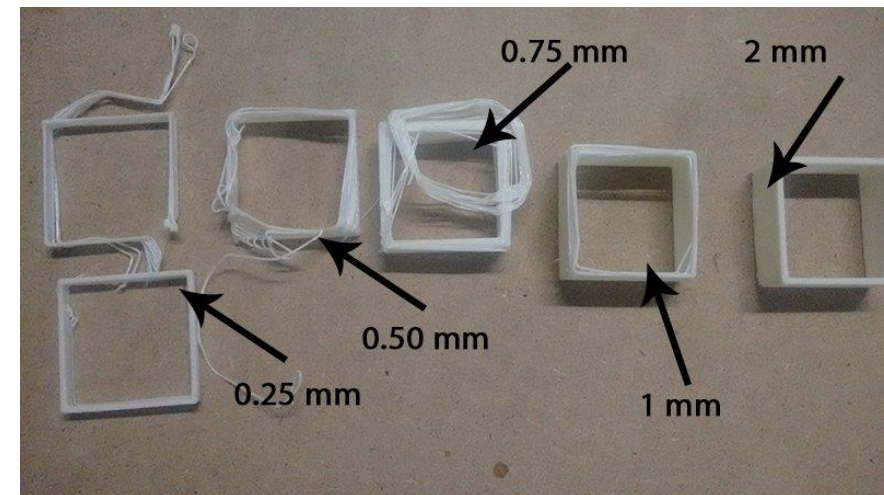
vytvoření objemu – *solidify, extrude* (Maya 2018)

Modely pro 3D tisk - zásady

- o dostatečná tloušťka stěn

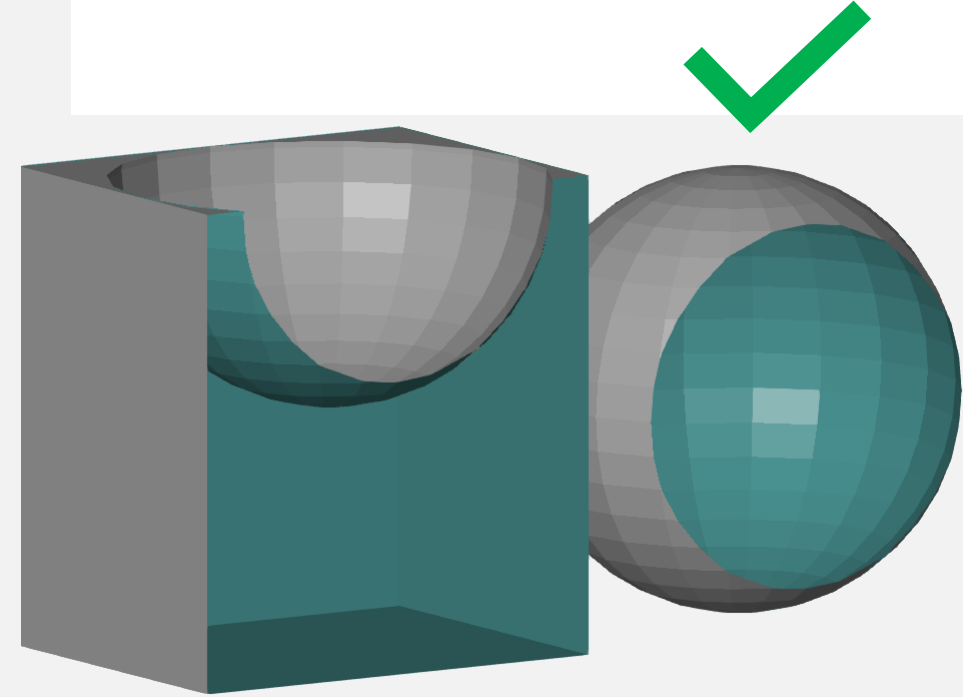
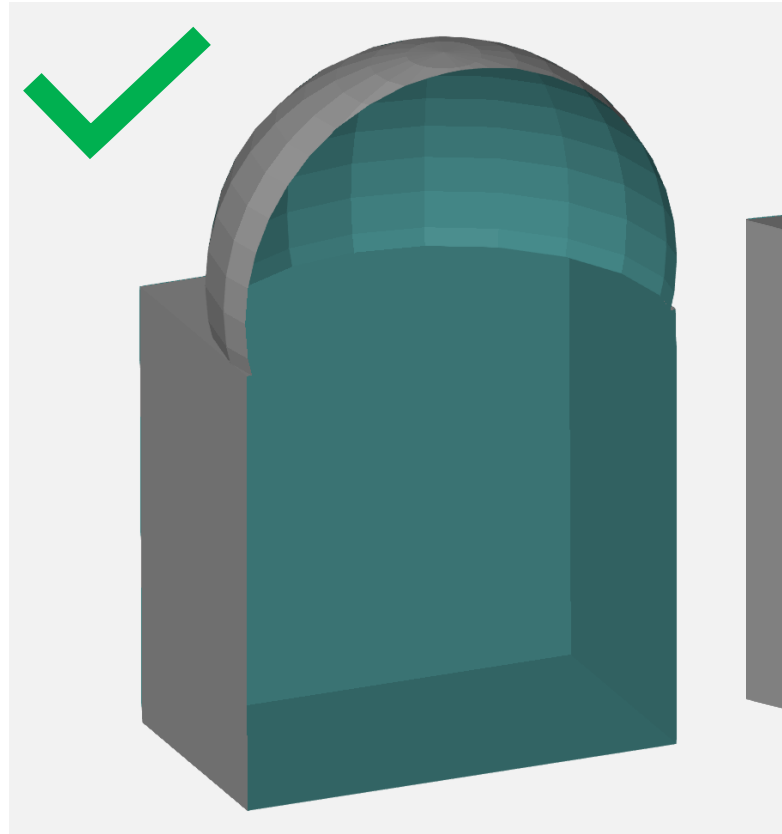
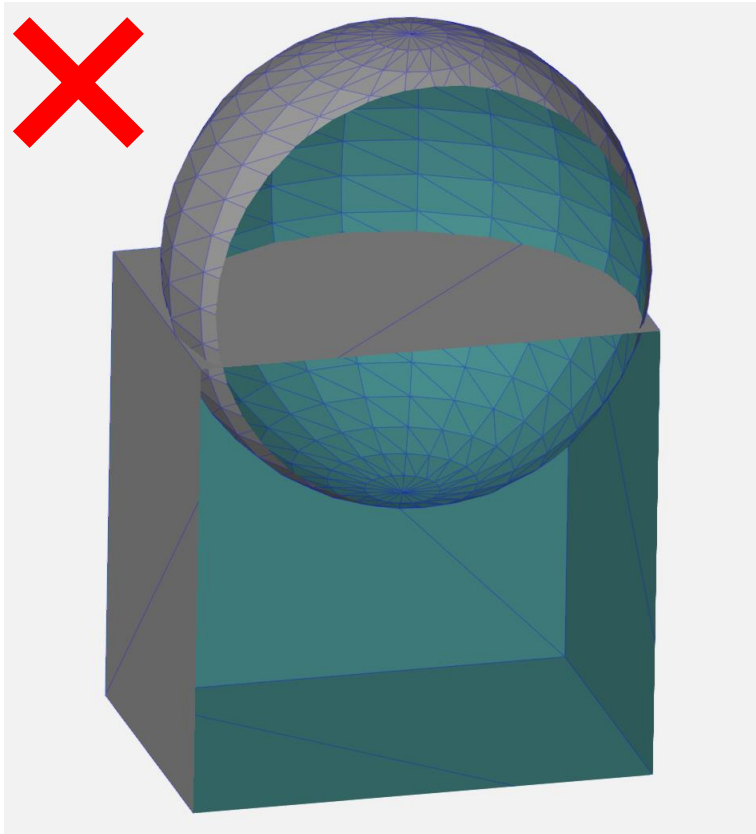
- o je potřeba hlídat při tvorbě uzavřených modelů a při zmenšování modelů
- o příliš tenké stěny -> poruchy tisku

(fabacademy.org)

Modely pro 3D tisk - zásady

- model musí být tvořen jedinou polygonální sítí, jejíž facety se nikde neprotínají
- na úrovni celého modelu

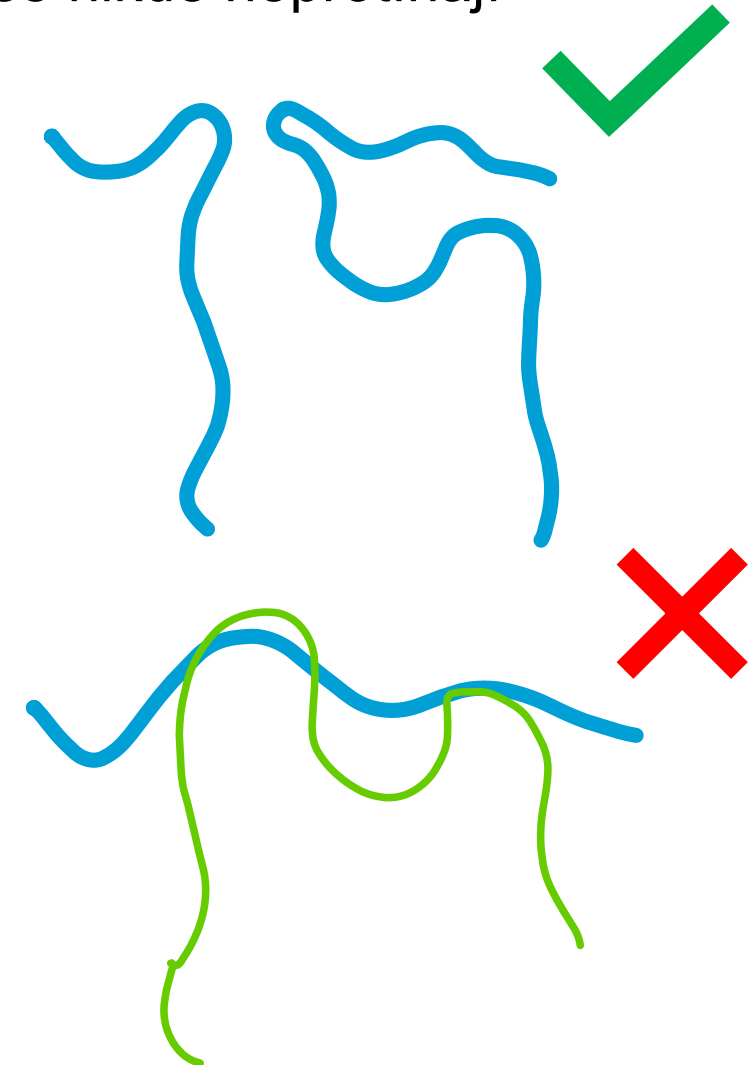
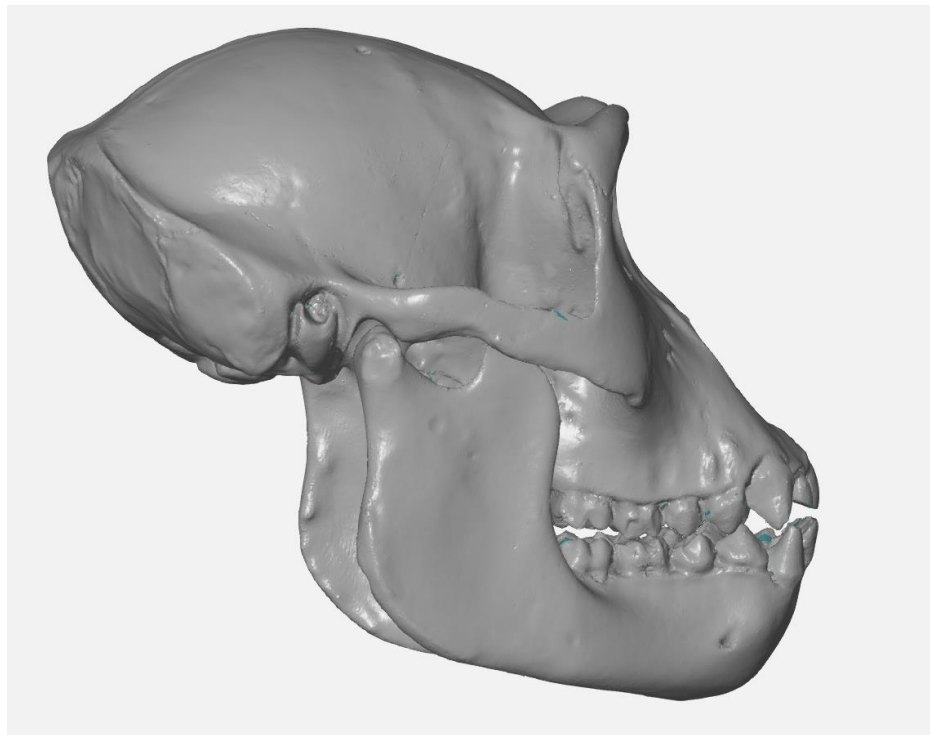
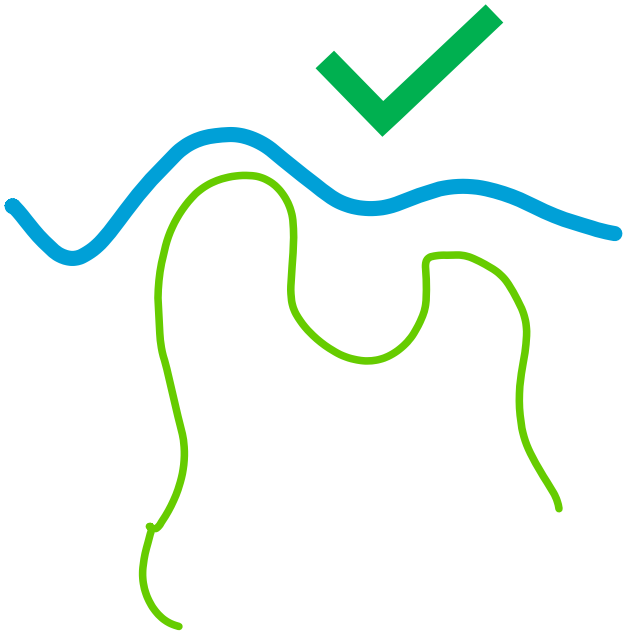

- Boolean operace (Maya 2018, NetFabb, TinkerCad)

Modely pro 3D tisk - zásady

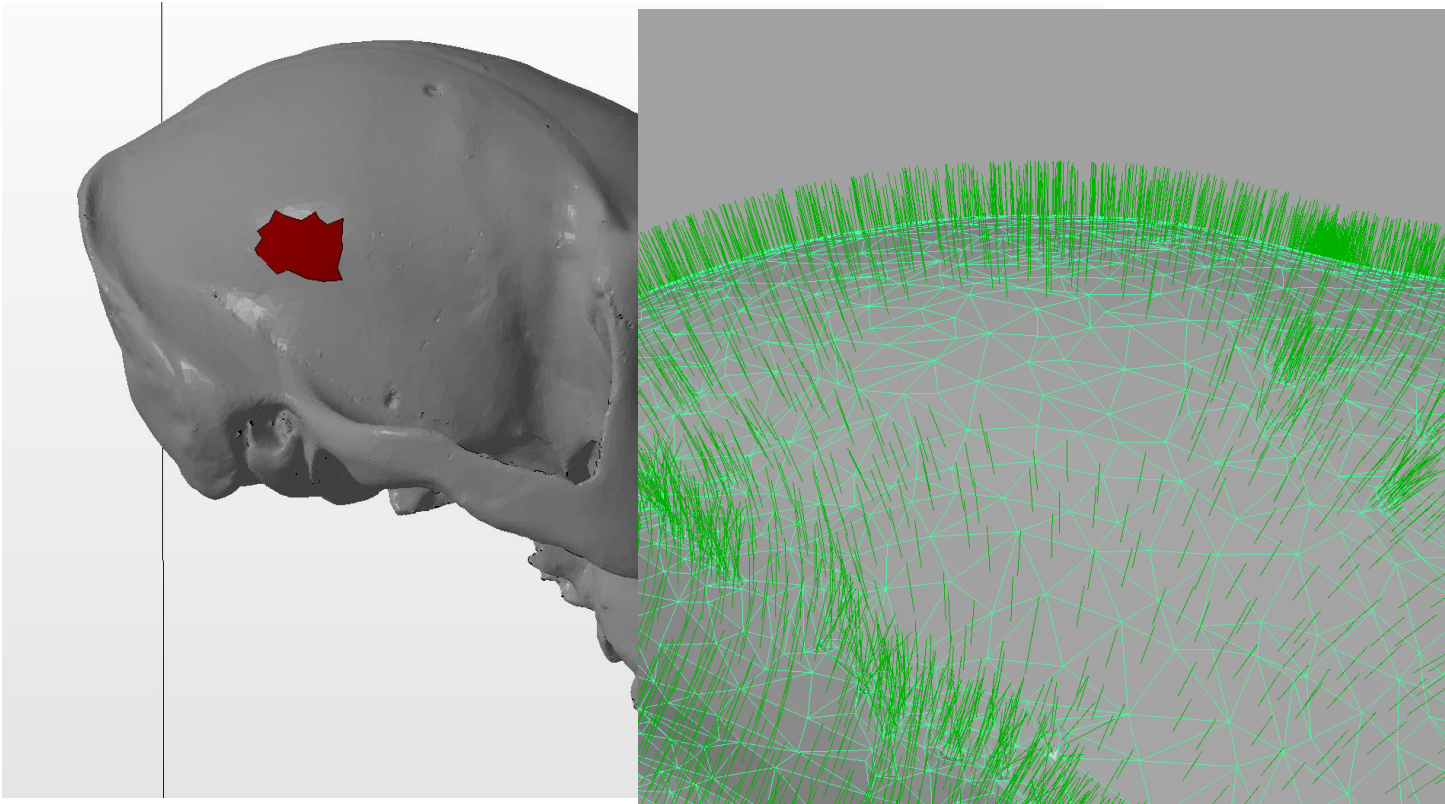
- model musí být tvořen jedinou polygonální sítí, jejíž facety se nikde neprotínají
- na úrovni celého modelu

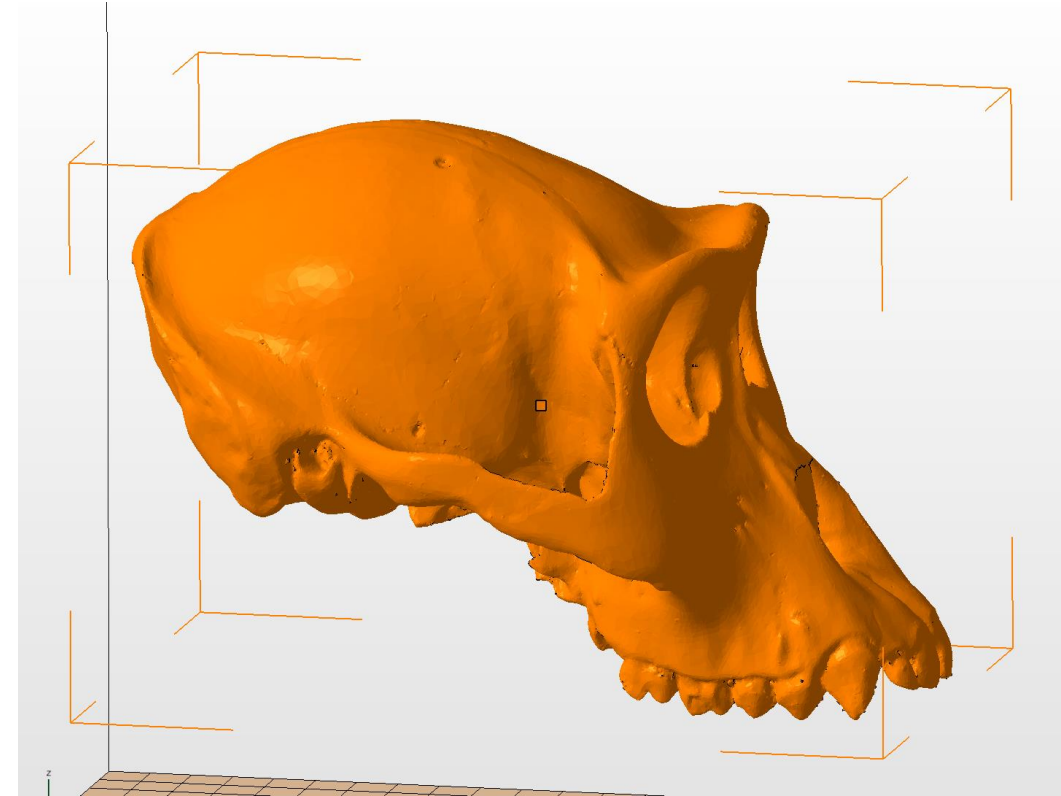
- Boolean operace (Maya 2018, NetFabb, TinkerCad)

Modely pro 3D tisk - zásady

- chyby ve směřování normál modelu

- *invert normals* (Maya 2018, NetFabb)

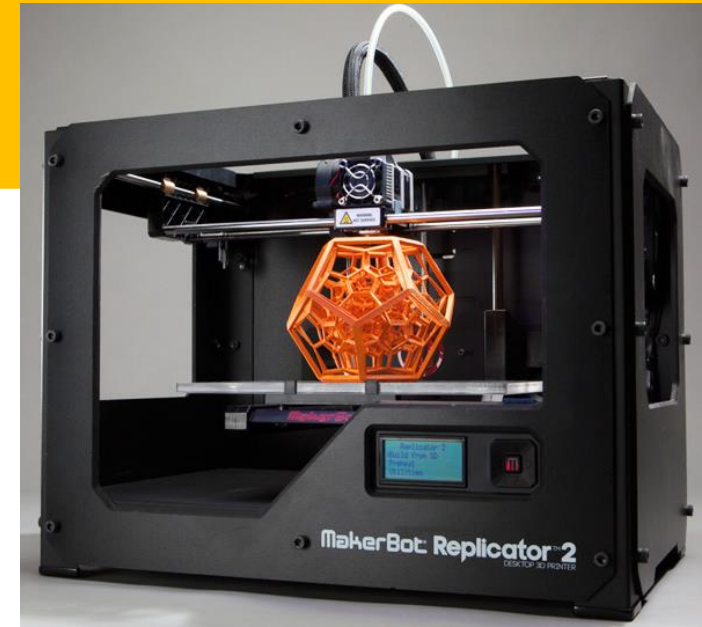
MakerBot Replicator 2

Velikost stavěcí komory: 28,5 x 15,3 x 15,5 cm

Přesnost polohy trysky x,y – 11 μ m, z – 2,5 μ m

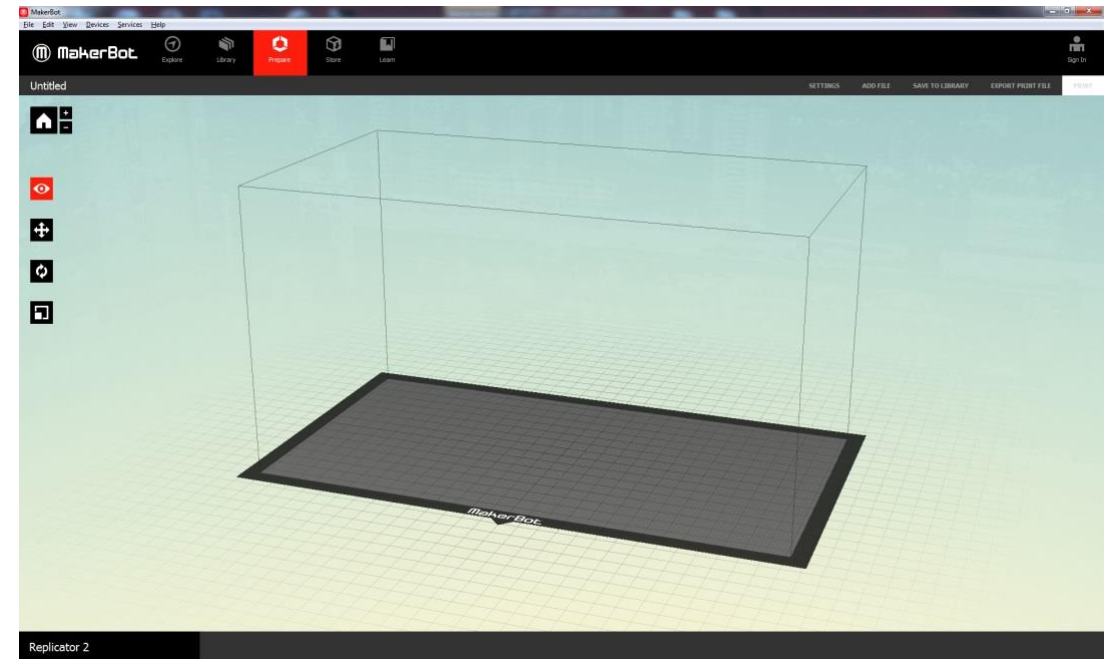
Výška vrstvy: 100 μ m - 340 μ m (v závislosti na nastavení)

Průměr otvoru trysky 0,4 mm

Slicer – MakerBot print

- importuje modely a převádí je na tiskový algoritmus
- dovoluje nastavit polohu a orientaci modelu ve stavěcí komoře, jeho velikost a další parametry tisku
- výstupním formátem jsou tiskové projekty (.think) a vlastní soubory, sloužící pro tisk (.x3g)

Obecné funkce slicerů

Import modelu (stl, někdy obj a další formáty)

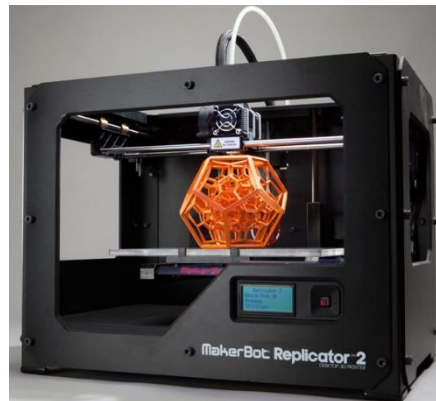
Orientace a zvětšení modelu

Nastavení vlastností tisku

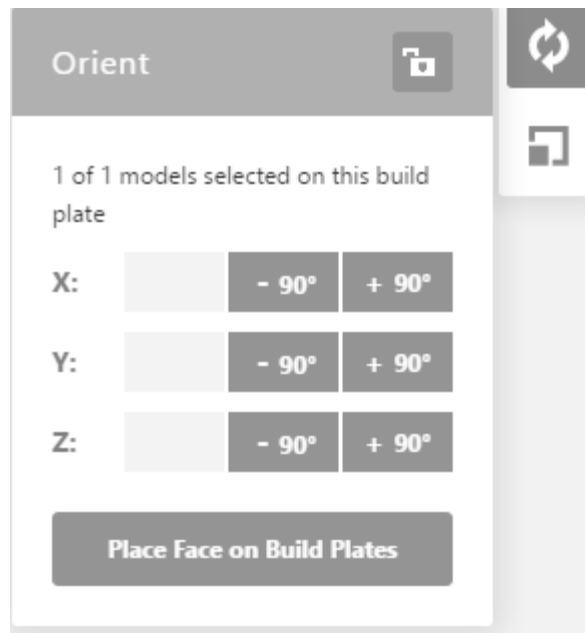
Vygenerování tiskové úlohy pro danou tiskárnu

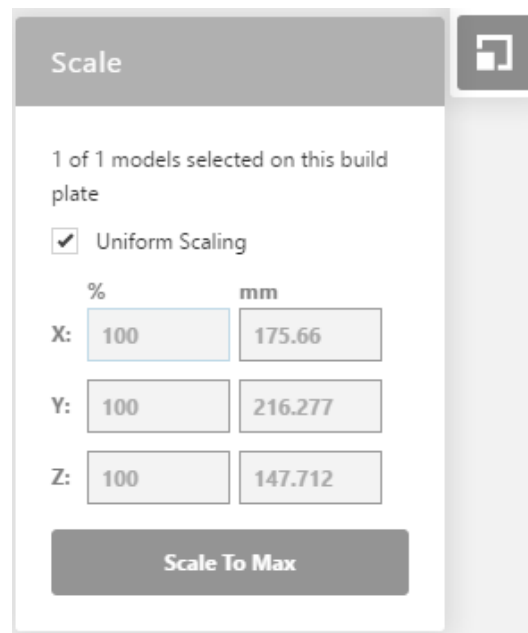

Tiskové úlohy

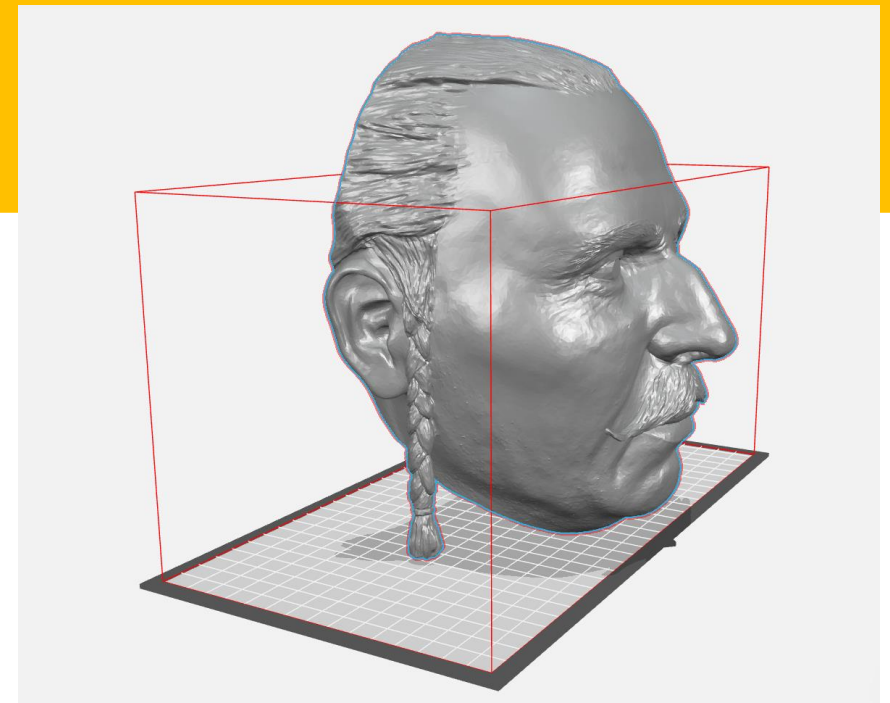
Import a úprava polohy

Rotace modelu ve vztahu k osám

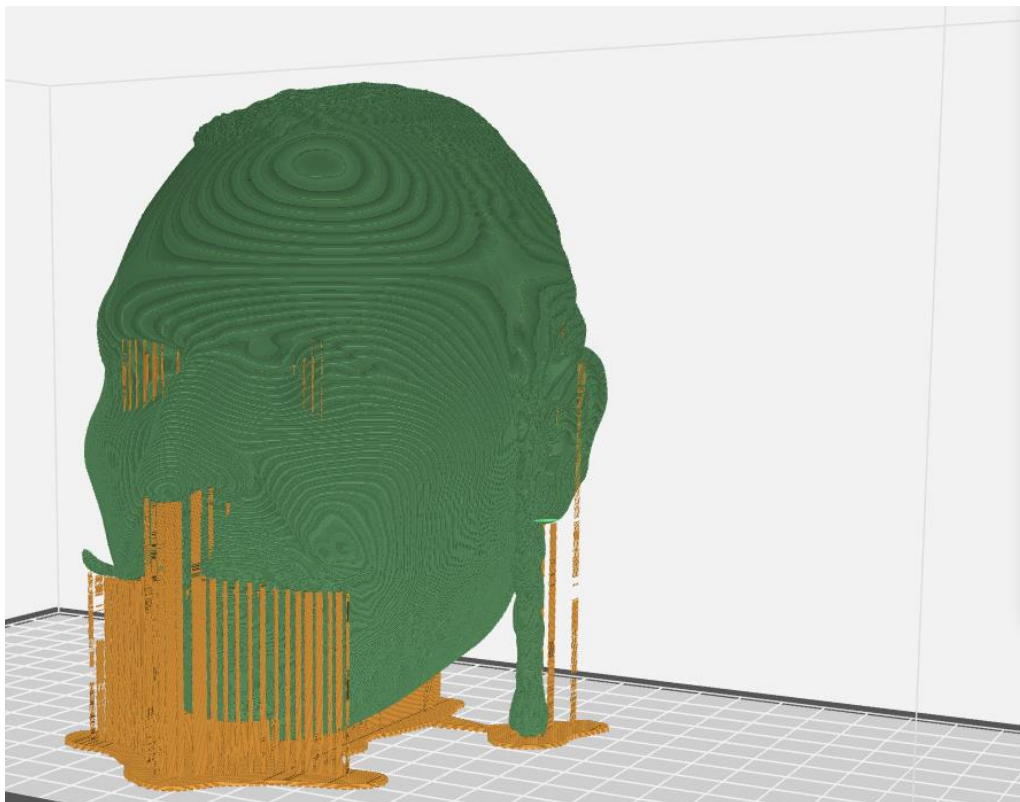
Relativní a absolutní zvětšení a zmenšení modelu

Tiskové úlohy

Model se musí: vejít do stavěcího prostoru
tisknout s ohledem na kvalitu
tisknout s ohledem na spotřebu materiálu

Výška vrstvy – výška jedné vrstvy modelu (v MB2 0,01-0,04 mm)

0.1 mm

0.2 mm

0.3 mm

Layer Height (mm)	Material Estimate	Time Estimate
0.1	134.33g (0.3lb)	2:06 pm (17h 56m)
0.2	130.61g (0.29lb)	6:54 am (10h 39m)
0.3	133.26g (0.29lb)	3:27 am (7h 4m)

The image displays three side-by-side print preview panels for a 3D model of an elephant head. Each panel shows the model with orange support structures and a corresponding 'Print Preview' sidebar. The sidebar for 0.1 mm layer height shows a material estimate of 134.33g (0.3lb) and a time estimate of 2:06 pm (17h 56m). The sidebar for 0.2 mm layer height shows a material estimate of 130.61g (0.29lb) and a time estimate of 6:54 am (10h 39m). The sidebar for 0.3 mm layer height shows a material estimate of 133.26g (0.29lb) and a time estimate of 3:27 am (7h 4m). The 'Print Preview' sidebar includes a 'Play Animation' button, a 'Layer Range' dropdown set to 'All Layers', and 'Display' options for Model Material, Support Material, Travel Moves, and Layer Highlight. The 'Print Estimates' section includes a material estimate icon and a time estimate icon.

Tiskové úlohy

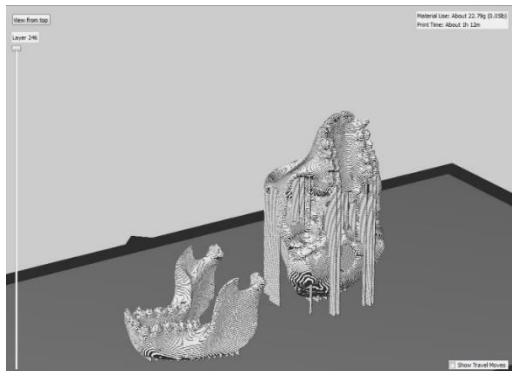
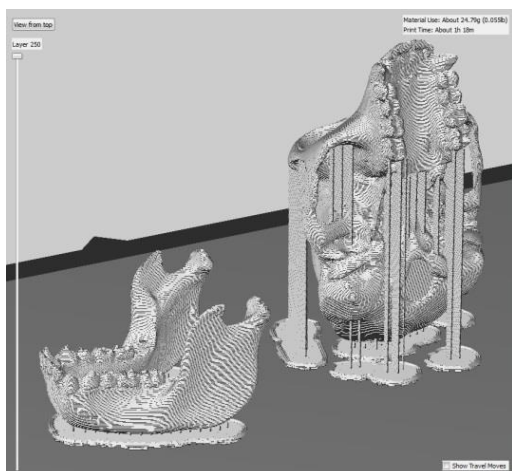
Model se musí:

vejít do stavěcího prostoru

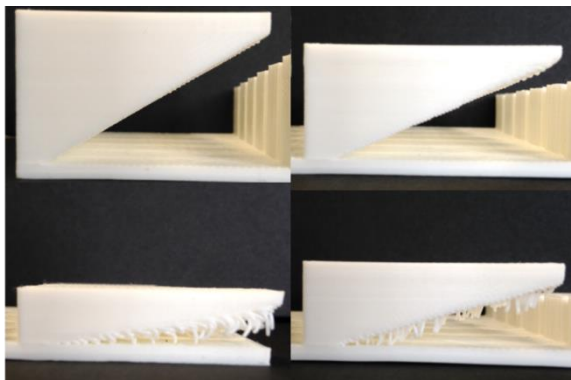
tisknout s ohledem na kvalitu

tisknout s ohledem na spotřebu materiálu

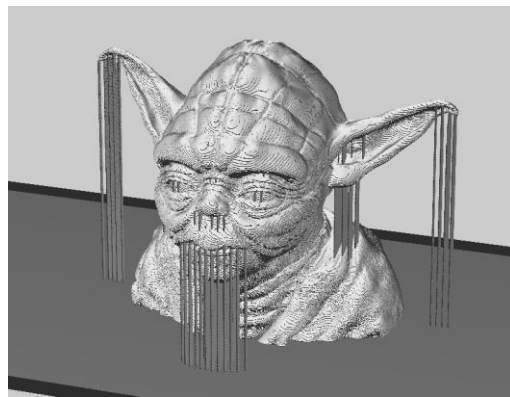
Raft

a *support*

Clockwise from top left
30°, 22.5°, 15°, and 7.5° angled overhangs

- vyrovnává případné nerovnosti stavěcí desky – samotný model je tištěn na rovnou a čistou plochu raftu
- pomáhá při tisku modelů, které mají s kontaktní deskou omezený kontakt – zvyšuje přilnavost
- zvyšuje spotřebu materiálu a dobu tisku
- pokud je v místě kontaktu s podložkou plocha, raft se špatně odstraňuje

Tiskové úlohy

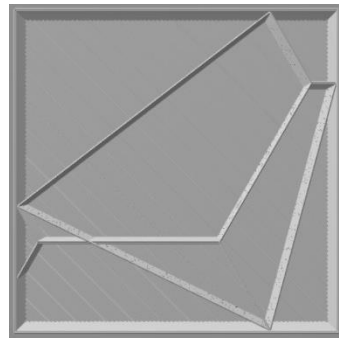
Model se musí:

vejít do stavěcího prostoru

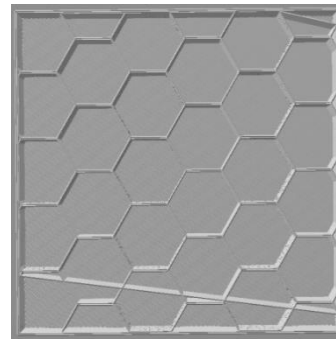
tisknout s ohledem na kvalitu

tisknout s ohledem na spotřebu materiálu

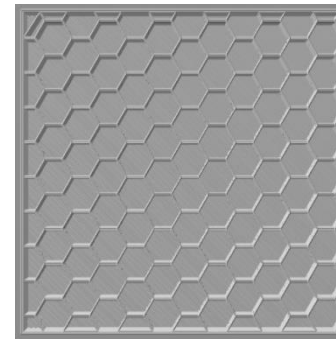
Výplň

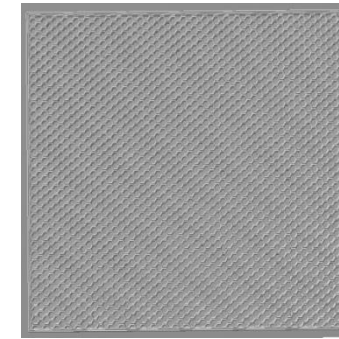
Infill 1%

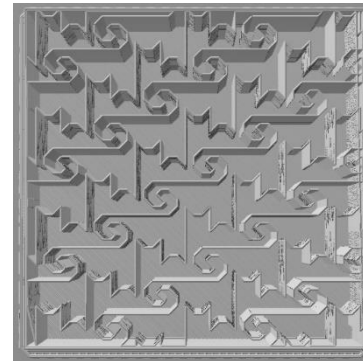
Infill 5%

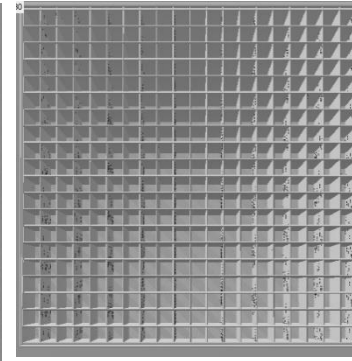
Infill 10%

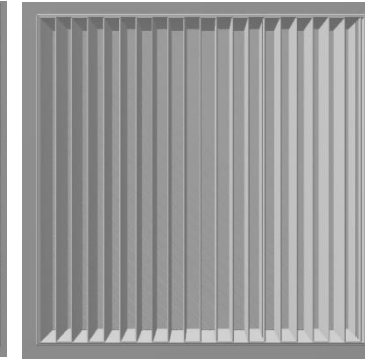
Infill 50%

catfill

linear

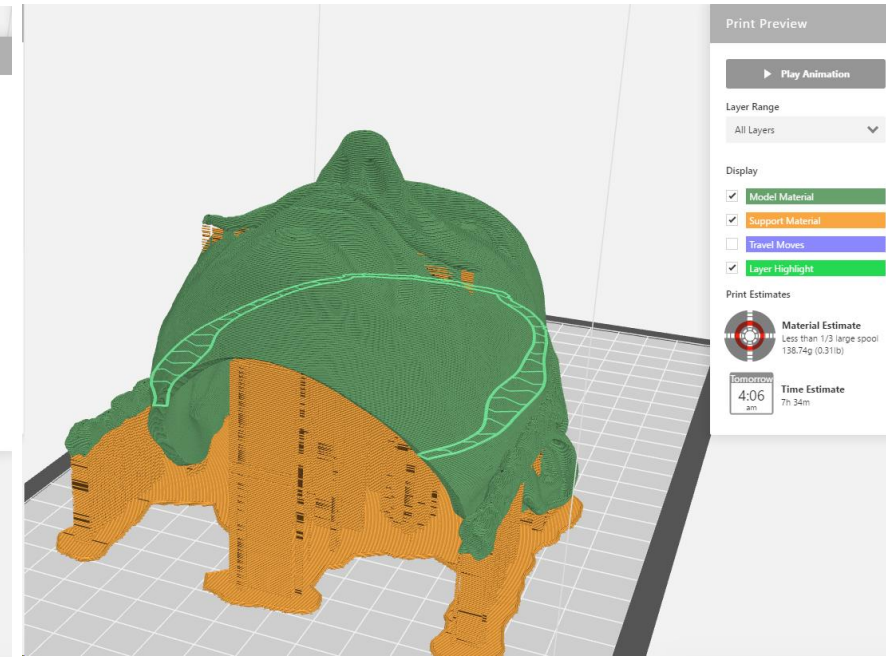
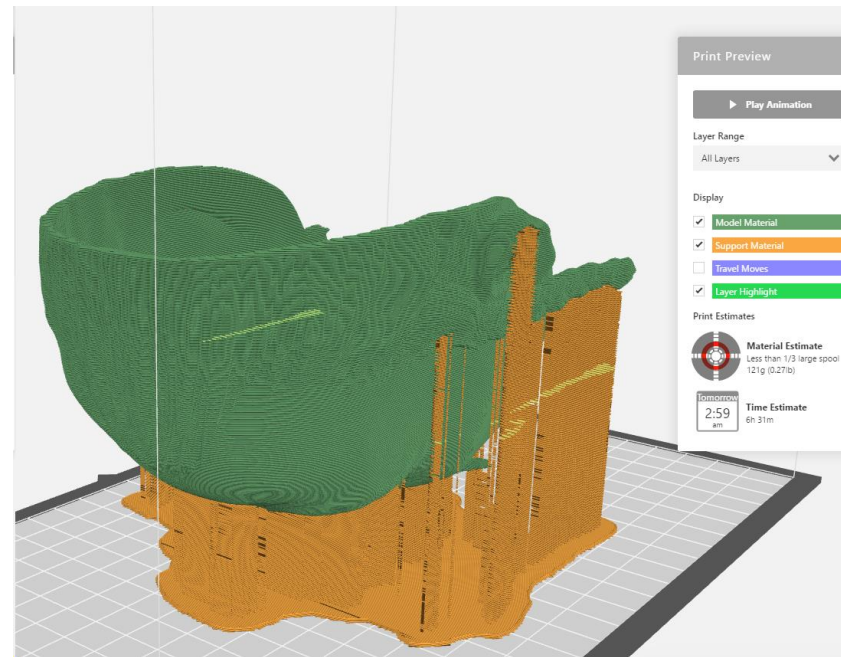
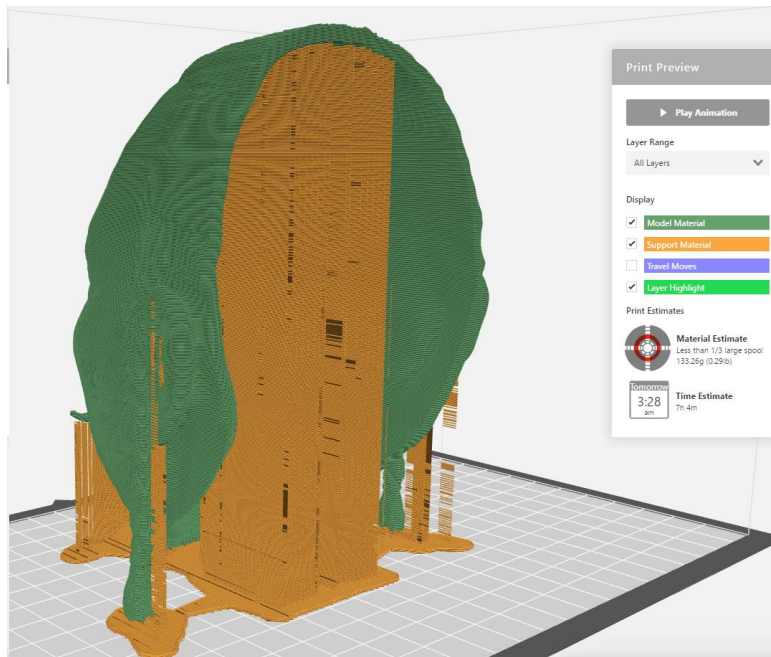
Tiskové úlohy

Model se musí:

vejít do stavěcího prostoru

tisknout s ohledem na kvalitu

tisknout s ohledem na spotřebu materiálu

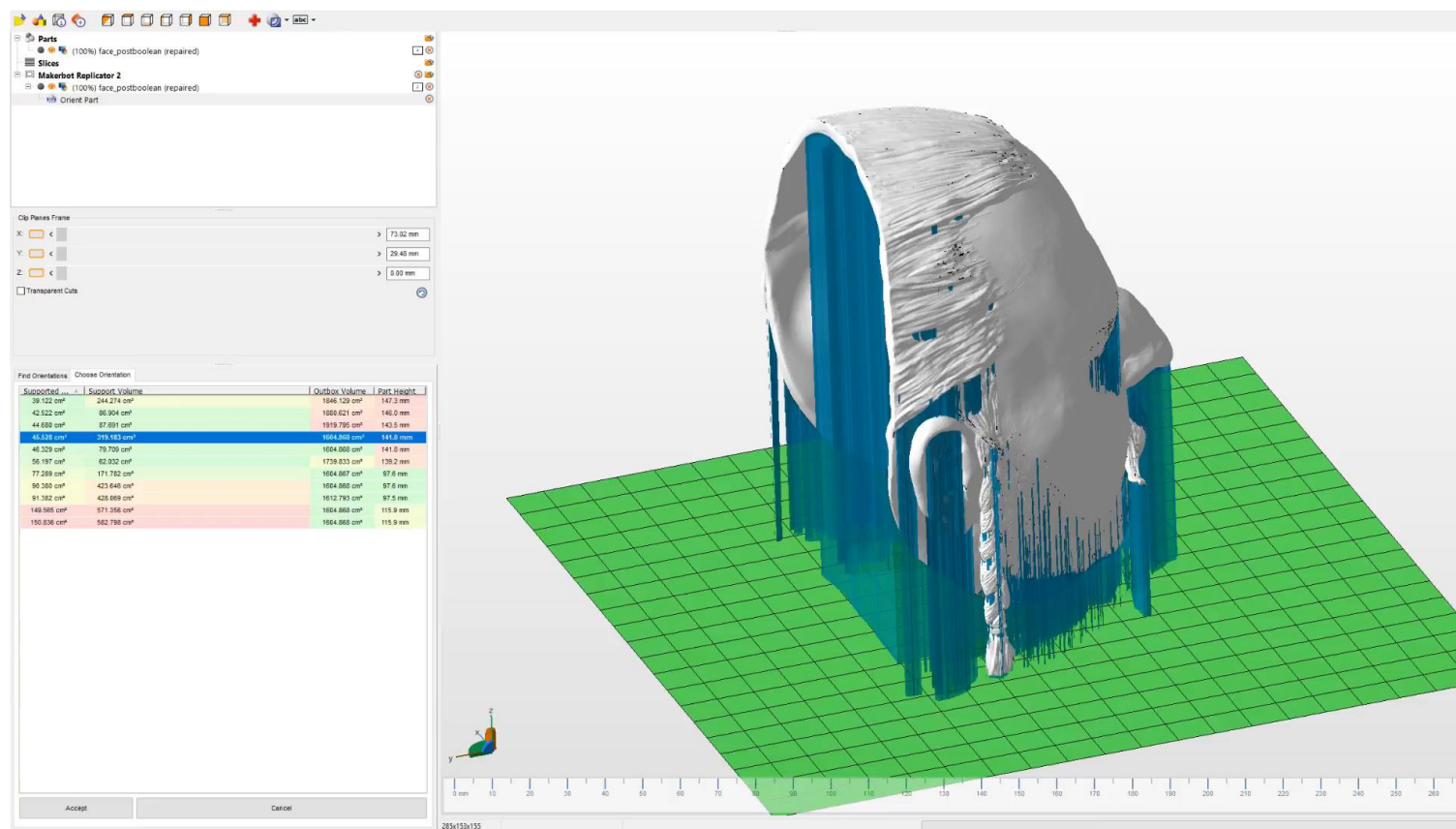
Tiskové úlohy

Model se musí:

vejít do stavěcího prostoru

tisknout s ohledem na kvalitu

tisknout s ohledem na spotřebu materiálu

NetFabb AutoDesk – automatické vyhledání vhodných poloh

ELSEVIER

Contents lists available at [ScienceDirect](#)

Forensic Science International

journal homepage: www.elsevier.com/locate/forsciint

Using drone-mounted cameras for on-site body documentation: 3D mapping and active survey

Petra Urbanová^{a,*}, Mikoláš Jurda^a, Tomáš Vojtíšek^b, Jan Krajsa^b

^aLaboratory of Morphology and Forensic Anthropology, Department of Anthropology, Faculty of Science, Masaryk University, Kotlarska 2, 611 37 Brno, Czech Republic

^bDepartment of Forensic Medicine, Faculty of Medicine, Masaryk University, St. Anne's Faculty Hospital, Tvrděho 2a, 662 99 Brno, Czech Republic